

Проект ГО «Вибір» " Громадський моніторинг прозорості бюджетної політики на підконтрольній Україні території Луганської області "

Вибір

ЗВІТ

за результатами дослідження

«Луганська область: вплив на прийняття рішень обласною владою»

Сєвєродонецьк – 2018

" Соціологічне дослідження «Луганська область: вплив на прийняття рішень обласною владою» організовано Громадською організацією «Вибір» в межах проекту Центру політико-правових реформ «Посилення ролі громадянського суспільства у забезпеченні демократичних реформ і якості державної влади» за підтримки Європейського Союзу. Думки, висловлені експертами ГО «Вибір», жодною мірою не відображають офіційної позиції Центру політико-правових реформ та Європейського Союзу."

ПЕРЕДМОВА

З 20 серпня по 4 вересня 2018 року в Сєвєродонецьку, Рубіжному, Лисичанську, Попасній, було проведене дослідження «**Луганська область: вплив на прийняття рішень обласною владою**».

Опитування мало на меті виявити рівень участі громади у впливі на прийняття рішень обласною владою та рівень поінформованості громади про обласний бюджет.

Завданнями було:

- 1) Визначити рівень та канали поінформованості громади про діяльність обласної влади;
- 2) Визначити рівень впливу громади на прийняття владних рішень обласною владою;
- 3) Визначити поінформованість населення про обласний бюджет;

Дослідження покликане вирішити наступні **проблеми**. На момент проведення дослідження не було соціологічних даних оцінки населенням поінформованості мешканців області з боку обласної адміністрації, ефективності різних каналів комунікації між громадою та обласним рівнем влади. Наявність таких даних дозволила б обласній адміністрації отримати зворотній зв'язок з громадою стосовно своєї інформаційної роботи, поліпшити роботу з інформування громади. Також на момент проведення дослідження не було даних про рівень та форми впливу населення області на прийняття обласною адміністрацією певних рішень. Саме розвиненість форм колективної дії населення в області, самоорганізації, включеності у суспільно-політичне життя, розвиненість каналів комунікації дозволяє свідчити про перетворення населення на суб'єкт дії – громаду, а отже досягти побудови демократичного та правового суспільства.

Об'єкт дослідження: мешканці міст Сєвєродонецьк, Рубіжне, Лисичанськ, Попасна, переважно активні громадяни.

Предмет дослідження: участь населення області у впливі на прийняття владних рішень на обласному рівні та поінформованість про обласний бюджет

Метод збору первинної соціологічної інформації – стандартизоване інтерв'ю. **Математична обробка** результатів здійснювалася за допомогою пакету SPSS.

Характеристика вибірових сукупностей.

Вибіркова сукупність – 400 жителів міст Северодонецьк, Рубіжне, Лисичанськ, Попасна вибіркова сукупність репрезентативна за віком та статтю. Помилка вибірки не перевищує 5%.

Інтерв'юери отримували квотне завдання, а далі, відповідно до нього, здійснювали набір респондентів методом снігової кулі у визначеному населеному пункті.

Вибірка за статтю та віком виглядала наступним чином:

Вік	Чоловіки (N= 174)	Жінки (N=226)
18–30	35	33
31–59	100	117
60 і старше	39	76

РЕЗЮМЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

1. Опитуваних просили дати відповідь на питання *«Як Ви оцінюєте інформування мешканців міста про роботу та рішення обласної влади?»*. Варіант «дуже добре» обрало – 2%, «скоріше добре» – 8%, «в рівній мірі добре та погано» – 31%, «скоріше погано» – 36%, «дуже погано» – 22%, вагалися з відповіддю, обравши варіант «важко сказати» – 1%.

Якщо ставити оцінку поінформованості 1 – «дуже добре»; 2 – «скоріше добре»; 3 – «в рівній мірі добре і погано»; 4 – «скоріше погано»; 5 – «дуже погано», то середня оцінка населення склала – 3,65, що можна інтерпретувати як середній рівень «в рівній мірі добре та погано», але з відхиленням в бік «скоріше погано».

2. На запитання *«За останній рік з яких джерел Ви переважно отримували інформацію про діяльність обласної влади?»* отримано наступні відповіді (можна було обирати до 3 варіантів відповіді): *місцеві газети* – 11%; *міське телебачення* – 40%; *інтернет-сайти та соціальні мережі* – 61%; *від друзів та знайомих* – 61%; *на зустрічах з членами місцевих органів влади* – 16%; *свій варіант* (наприклад, респонденти вказували «з особистих спостережень») – 2%; *взагалі не отримували такої інформації* – 11%.

Отже на першому місці як канал інформування – інтернет-сайти та соціальні мережі, а також отримання інформації про діяльність органів державного управління області від свого оточення, хоча цей канал часто несе викривлену та неповну інформацію. Переважне використання лише цього каналу є симптомом недостатньо розвинених каналів комунікації між громадою та місцевою владою. Інтернет має рівні позиції з отриманням інформації від безпосереднього соціального оточення. Інформація тут може братися як з сайтів, так і з сторінок у соціальних мережах. Наступну позицію займає міське телебачення. Зауважимо, що більш ніж кожен десятий повідомив про відсутність будь-якої інформації про діяльність обласних

органів влади. Отримані дані свідчать про необхідність покращення інформування громади, налагодження комунікацій між органами влади та населенням області. Судячи з тих оцінок, які населення ставило в попередньому питанні, запит на отримання інформації в громаді існує, але є й елементи соціальної апатії, пасивності членів громади.

3. У відповідь на запитання *«Як Ви оцінюєте рівень впливу громади Вашого міста на прийняття рішень органами обласної влади?»* опитані дали наступні відповіді: *високий рівень – 0%, середній рівень – 20%, низький рівень – 34%, громада зовсім не бере участі в прийнятті таких рішень – 41%, важко сказати – 5%*. Тобто сумарно 75% характеризують вплив громади на прийняття рішень обласною владою – нижче середнього, ще 5% – не змогли дати відповідної оцінки, що є симптомом відчуженості між цим рівнем влади та громадою. Загалом отримані показники можуть пояснюватися як закритістю влади, так і громадською байдужістю населення міста.

Якщо розглядати відповідні оцінки в балах: 1– «високий рівень»; 2 – «середній»; 3– «низький»; 4–«громада зовсім не впливає на прийняття таких рішень», то середня оцінка, яку поставила громада, складе – 3,06. Фактично це «3» – «низький рівень».

4. Також ми запитали: *«У які форми впливу громади на прийняття рішень обласною владою були залучені Ви чи Ваші знайомі за останній рік?»* (можна було обрати декілька варіантів відповідей) Варіант *«участь у зустрічах з місцевими депутатами/депутатом»* обрало 23%, *«індивідуальні чи колективні звернення до органів міської влади чи окремих депутатів»* – 24%, *«участь у громадських слуханнях»* – 8%, *«участь у мітингах та масових акціях»* – 24%, *«звернення до місцевої влади через ЗМІ»* – 1%; *«присутність на засіданнях обласної адміністрації»* – 11%, *«участь в громадських органах при обласній адміністрації»* – 7%, *свій варіант* вказали – 2%. Варіант *«ні я, ні моє оточення не брали участі у впливі громади на прийняття рішень*

обласною владою» обрала абсолютна більшість респондентів – 54%. Видно, що серед опитаних була певна група членів громадської ради при ОДА і активістів. Слід звернути увагу, що «місцеві депутати», це депутати міських рад, а не обласної ради, якої не існує.

5. На питання про те, чи знайомилися опитувані за останні два роки через будь-яке ЗМІ чи інтернет-сайти владних структур з матеріалами з наведеного переліку, отримали наступні відповіді: з прийнятим обласним бюджетом знайомилися 6%, зі звітом про виконання обласного бюджету – 13%, зі статтями про використання коштів обласного бюджету – 11%.

6. 31% опитаних вказали, що на момент опитування, вони потребували інформації/допомоги від обласної адміністрації. Серед тих, хто вказав на подібну потребу 3,2% вказали, що отримання такої допомоги для них цілком доступне та скоріше доступне; 16,1% – в рівній мірі доступне та недоступне; 51,6% – скоріше недоступне, 29,1% – зовсім не доступне.

ТАБЛИЦІ ОДНОВИМІРНОГО РОЗПОДІЛУ

Таблиця 1 Як Ви оцінюєте інформування мешканців міста про роботу та рішення обласної влади?

<i>Варіанти</i>	<i>Абсолютна частота</i>	<i>%</i>
дуже гарне	8	2
скоріше гарне	32	8
в рівній мірі гарне і погане	124	31
скоріше погане	144	36
дуже погане	88	22
важко сказати	4	1
Всього	400	100,0

Таблиця 2 За останній рік з яких джерел Ви переважно отримували інформацію про діяльність обласної влади? (можна було обрати до 3 варіантів) (N=400)

<i>Джерела інформації</i>	<i>Абсолютна кількість</i>	<i>% респондентів, що обрали варіант</i>
Міські газети	44	11
Міське телебачення	160	40
Інтернет-сайти та соціальні мережі	244	61
Від друзів та знайомих	244	61
На зустрічах з членами місцевих органів влади	64	16
Свій варіант	8	2
Взагалі не отримували такої інформації	44	11

Таблиця 3 Як Ви оцінюєте рівень впливу громади Вашого міста на прийняття рішень органами обласної влади?

<i>Варіанти</i>	<i>Абсолютна частота</i>	<i>%</i>
Високий рівень	0	0
Середній	80	20
Низький	136	34
Громада зовсім не впливає на прийняття таких рішень	164	41
Важко сказати	20	5
Всього	400	100

Таблиця 4 У які форми впливу громади на прийняття рішень обласною владою були залучені Ви чи Ваші знайомі за останній рік? (можна обрати декілька варіантів відповідей) (N=400)

<i>Форми впливу</i>	<i>Абсолютна кількість</i>	<i>% респондентів, що обрали варіант</i>
Участь у зустрічах з місцевими депутатами/депутатом	92	23
Індивідуальні чи колективні звернення до органів міської влади чи окремих депутатів	96	24
Участь у громадських слуханнях	32	8
Участь у мітингах та масових акціях	96	24
Звернення до місцевої влади через ЗМІ	4	1
Присутність на засіданнях міської ради	44	11
Участь в громадських органах при міській раді	28	7
Свій варіант	8	2
Ні я, ні моє оточення не брали участі у впливі громади на прийняття рішень міською радою	216	54

Таблиця 5.1 За останні два роки чи знайомилися Ви через будь-яке ЗМІ чи інтернет-сайти владних структур з прийнятим обласним бюджетом?

<i>Варіанти</i>	<i>Абсолютна частота</i>	<i>%</i>
Так	24	6,0
Ні	364	91
Важко сказати	12	3
Всього	400	100,0

Таблиця 5.2 За останні два роки чи знайомилися Ви через будь-яке ЗМІ чи інтернет-сайти владних структур зі звітом про виконання обласного бюджету?

<i>Варіанти</i>	<i>Абсолютна частота</i>	<i>%</i>
Так	52	13
Ні	332	83
Важко сказати	16	4,0
Всього	400	100,0

Таблиця 5.3 За останні два роки чи знайомилися Ви через будь-яке ЗМІ чи інтернет-сайти владних структур зі статтями про використання коштів обласного бюджету?

<i>Варіанти</i>	<i>Абсолютна частота</i>	<i>%</i>
Так	44	11
Ні	344	86
Важко сказати	12	3
Всього	400	100,0

Таблиця 6 Розподіл відповідей на питання «Чи потребуєте Ви зараз допомоги/інформації від обласної адміністрації?»

<i>Варіанти</i>	<i>Абсолютна. частота</i>	<i>%</i>
Так	124	31
Ні	276	69
Всього	400	100

Таблиця 7 Розподіл відповідей на запитання «Наскільки доступним є для Вас зараз отримання такої допомоги?» (на це запитання давали відповідь лише ті, хто ствердно відповів на попереднє питання)

<i>Варіанти</i>	<i>Абсолютна частота</i>	<i>%</i>
цілком доступне	4	3,2
скоріше доступне	0	0
в рівній мірі доступне та недоступне	20	16,1
скоріше недоступне	64	51,6
зовсім недоступне	36	29,1
Всього	124	100

Таблиця 8 Освітній рівень опитаних

<i>Освіта</i>	<i>Абсолютна частота</i>	<i>%</i>
вища	187	47,9
середня спеціальна	146	37,4
середня	48	12,3
незакінчена середня	8	2,1
початкова	1	0,3
Всього	390	100

Таблиця 9 Соціально-професійна приналежність опитаних (особи, що працюють у декількох місцях, вказували роботу, що дає основний дохід; працюючі пенсіонери, вказують, ким вони працюють на даний момент)

<i>Соціально-професійна приналежність</i>	<i>Абсолютна частота</i>	<i>%</i>
Керівник підприємства, організації чи структурного підрозділу	44	11
Спеціаліст на посаді, що вимагає вищої освіти, в тому числі офіцерський склад ЗСУ, МВС тощо	40	10
Службовець (в т. ч. неофіцерський склад силових відомств та структур)	24	6
Гуманітарна інтелігенція (вчителі, лікарі)	48	12
Підприємець, який має найманих робітників	28	7
«Самозайнятий» (зайняті індивідуальною комерційною чи виробничою діяльністю)	64	16
Студент, учень коледжу, технічного училища;	24	6
Робітник	28	7
Рядовий працівник сфери побутових послуг чи торгівлі (продавець, перукар тощо)	16	4
Безробітний	28	7
Непрацюючий пенсіонер	56	14
Непрацюючий через сімейні чи особисті обставини (декретна відпустка)	0	0
Всього	400	100